Minister
Klimatu i Środowiska

DGO-OK.050.15.2024.AAG
3335868.13124227.10661350
Warszawa, 05-09-2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Adama Szejnfelda w dniu 8 sierpnia 2024 r. w sprawie odzieży używanej (znak: BPS/043-18-384/24), przedstawiam poniższe wyjaśnienia, odnosząc się do pytań zadanych przez Pana Senatora.

1. **Czy używana odzież, pozyskiwana m.in. w ramach zbiórek ulicznych, charytatywnych itp., która nadaje się do dalszego wykorzystania zgodnie z jej dotychczasowym przeznaczeniem, stanowi odpad w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy o odpadach, czy też nie?**

W celu stwierdzenia czy dana rzecz stanowi odpady należy przeanalizować, czy spełnione są przesłanki określone w art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach[1], ponieważ używane rzeczy pozyskiwane w wyniku zbiórki mogą nie być odpadami. Zakwalifikowanie poszczególnych substancji lub przedmiotów do kategorii odpadów oparte jest na stwierdzeniu, że posiadacz pozbywa się ich, zamierza się ich pozbyć lub jest do tego zobowiązany, czyli decyzja o uznaniu danego przedmiotu za odpady zależy w pierwszej kolejności od jego posiadacza. Uznanie za odpady opiera się na ocenie działań podejmowanych przez podmiot lub jego zamiarach, które są oceniane jako pozbycie się jako odpadów lub zamiar pozbycia się jako odpadów ze względu na to, że dla danego materiału podmiot nie znajduje zastosowania, stanowi on dla niego uciążliwość, a zagospodarowanie to może spowodować negatywne następstwa dla człowieka lub środowiska. W przypadku, gdy mamy do czynienia z surowcem, a nie odpadami, nie mają do niego zastosowania przepisy ustawy o odpadach, a jego dalsze wykorzystanie odbywa się na podstawie przepisów właściwych dla danej działalności. Organizujący zbiórkę może zastrzec, poprzez np. odpowiednie oznaczenie pojemników, żeby nie umieszczać tam odpadów, a odzież zdatną do używania, którą chce się przekazać osobom potrzebującym. Każdą sytuację należy oceniać indywidualnie, biorąc pod uwagę w szczególności informacje przekazywane podczas zbiórek i oznaczenia pojemników.

[1] Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.

Telefon: (+48) 22 369 29 00
info@klimat.gov.pl
www.gov.pl/klimat
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
Działamy zgodnie z EMAS - zarządzając instytucją, dbamy o środowisko

Należy uznać, że możliwa jest sytuacja, że organizujący zbiórkę zastrzega, aby nie przekazywać odpadów i wtedy używane rzeczy pozyskiwane w wyniku takiej zbiórki nie są jeszcze odpadami, zatem nie podlegają przepisom ustawy o odpadach.

2. **Czy z uwagi na specyfikę sposobu pozyskiwania używanej odzieży, jak również możliwość zweryfikowania stanu używanej odzieży dopiero po rozładunku transportu za odpad należy uznać całą partię używanej odzieży, czy też, tak jak ja uważam, odpad stanowią jedynie wyselekcjonowane sztuki towarów, które są zużyte lub z innych powodów nie nadają się do wykorzystania wtórnego?**
3. **Czy ręczne wyselekcjonowanie z danej partii używanej odzieży elementów garderoby, które nie nadają się do dalszego używania, stanowi wytwarzanie odpadów, a podmiot dokonujący wymienionej czynności może zostać uznany za wytwórcę odpadów w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 32 ustawy o odpadach, czy nie?**

Część przekazywanych rzeczy, szczególnie takich jak używana odzież i tekstylia, może zostać uznana za odpady w wyniku np. powtórnej oceny dokonanej przez prowadzącego zbiórkę lub zbyt długiego lub niewłaściwego przechowywania. W takim przypadku ich wytwórcą staje się np. prowadzący zbiórkę i należy je przekazać do zagospodarowania podmiotowi, który posiada odpowiednie zezwolenia w tym zakresie. Niemniej możliwa też jest sytuacja, kiedy organizujący zbiórkę przekazuje produkty uzyskane podczas zbiórki do podmiotu, który dokonuje oceny i klasyfikuje część otrzymanych produktów jako odpady. Wtedy ten podmiot sortujący jest wytwórcą odpadów.

4. **Czy import używanej odzieży z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw trzecich stanowi międzynarodowe przemieszczanie odpadów podlegające przepisom ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, czy nie?**

Na wstępie należy wskazać, że w dniu 20 maja 2024 r. weszło w życie *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1157 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie przemieszczania odpadów, zmiany rozporządzeń (UE) nr 1257/2013 i (UE) 2020/1056 oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1013/2006*[2]. Zgodnie z art. 85 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2024/1157, *rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów*[3] straciło moc ze skutkiem od dnia 20 maja 2024 r. Jednocześnie, w świetle art. 85 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1157, przepisy rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 stosuje się nadal do dnia 21 maja 2026 r. z wyjątkiem art. 30, art. 37 i art. 51.

W sytuacji, gdy do Polski sprowadzana jest odzież nieposortowana, stanowiąca mieszaninę odzieży używanej i zużytej, która dopiero w Polsce zostaje posortowana na odzież nadającą się do ponownego użytku zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem oraz odzież zniszczoną

[2] Dz.U. L, 2024/1157, 30.4.2024
[3] Dz. U. L 190 z 12.7.2006

(odpady tekstylne), transport taki należy uznać w całości za transgraniczne przemieszczanie odpadów o kodzie B3030 odpady tekstylne, z załącznika III do rozporządzenia (WE) nr 1013/2006, tzw. odpady z „zielonej listy".

Zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1013/2006, przemieszczenia w celu dokonania odzysku odpadów wyszczególnionych w załączniku III podlegają ogólnym obowiązkom w zakresie informowania, określonym w art. 18 tego rozporządzenia, tj. do każdego transportu odpadów powinien być dołączony dokument, o którym mowa w załączniku VII do rozporządzenia (WE) nr 1013/2006. Dodatkowo pomiędzy osobą, która organizuje przemieszczanie, oraz odbiorcą odpadów musi obowiązywać umowa zgodna z art. 18 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1013/2006.

Natomiast jeżeli w transporcie poza elementami odzieży i obuwia znajdują się inne przedmioty np. drobne urządzenia elektroniczne, taki towar stanowi mieszaninę odpadów niesklasyfikowaną pod żadnym kodem w załączniku III, IIIB, IV lub IVA czyli jako tzw. odpad "spoza listy". Przemieszczenia mieszanin odpadów niesklasyfikowanych pod żadnym kodem w załączniku III, IIIB, IV lub IVA, chyba że zostały wyszczególnione w załączniku IIIA, przeznaczonych do odzysku, podlegają procedurze uprzedniego pisemnego zgłoszenia i zgody.

Należy podkreślić, że (z wyjątkiem kodów B3011 i EU3011) nie są wprowadzone akceptowalne limity zanieczyszczeń dla odpadów z tzw. „zielonej listy". Oznacza to, że odpady zawierające domieszki innych frakcji odpadów lub zanieczyszczenia, nie są traktowane jako odpady z tzw. „zielonej listy" i nie mogą być przywożone na terytorium Polski w procedurze ogólnych obowiązków w zakresie informowania.

Natomiast odzież używana posortowana, nadająca się do bezpośredniego użycia zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem, która nie wypełnia definicji odpadów, nie podlega pod przepisy w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów, w tym ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów.

5. **Jakie czynności, w przypadku uznania używanej odzieży za odpad, powinien podjąć podmiot, który zamierza wyselekcjonować z takiej odzieży zużyte sztuki, a odzież nadającą się do dalszego użytku przeznaczyć do wtórnego wykorzystania poprzez jej sprzedaż?**

Co do zasady przetwarzanie odpadów wymaga uzyskania zezwolenia. Działanie polegające na wyselekcjonowaniu odzieży nadającej się do użytkowania należy zakwalifikować do przygotowania do ponownego użycia[4], który jest jednym z procesów odzysku.

[4] Art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;

Jednocześnie trzeba zwrócić uwagę, że zasadą jest, że przetwarzanie odpadów prowadzone jest w instalacjach lub urządzeniach[5]. Od tego również są wyjątki, określone w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 30 ust. 4 i 5 ustawy o odpadach[6].

W związku z powyższym, podmiot planujący działanie polegające na przygotowaniu do ponownego użycia odpadów w postaci tekstyliów powinien uzyskać decyzję na przetwarzanie odpadów, zgodnie z procedurą opisaną w ustawie o odpadach.

Dodatkowo wyjaśniam, że podejście do uznania używanej odzieży za odpady jest różne w różnych krajach członkowskich Unii Europejskiej. Jak wskazano w opracowaniu Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) pt.: „Gospodarowanie używanymi i zużytymi tekstyliami w europejskiej gospodarce o obiegu zamkniętym"[7] kraje klasyfikują produkty tekstylne jako odpady tekstyliów, gdy ich posiadacz zamierza się ich pozbyć. Jednakże, tekstylia te mogą odzyskać swój status jako nadające się do ponownego użycia po przejściu procesów sortowania.

W większości krajów używane tekstylia przekazywane w drodze sprzedaży lub darowizn instytucjom, organizacjom non-profit, sklepom odzieżowym, społecznym domom towarowym lub sklepom z używaną odzieżą nie są klasyfikowane jako odpady. Przez darowiznę rozumie się akt przekazania odzieży lub innych elementów tekstylnych innej osobie, organizacji lub organizacji charytatywnej, którego celem jest ponowne użycie (jako produktu), a nie unieszkodliwianie odpadów. Niemniej jednak niektóre kraje lub regiony, takie jak Niemcy i region Walonii w Belgii, podają dodatkowe wymagania, klasyfikując produkty tekstylne wyrzucane w workach (niezależnie od metody zbierania) jako odpady. Wynika to z faktu, że strona trzecia zbierająca tekstylia nie jest w stanie określić zawartości każdego worka przed jego otwarciem. Po sortowaniu, ocenie stanu i potencjalnym czyszczeniu, niektóre z tych tekstyliów mogą zostać uznane za nadające się do ponownego użycia.

Inne kraje, takie jak Dania, Czechy, Słowenia i Szwecja, biorą pod uwagę, czy zamierzony cel jest wyartykułowany przez zbierającego lub na pojemniku – przede wszystkim oceniając, czy istnieje zamiar wyrzucenia tekstyliów.

Gdy zbieranie odbywa się bez bezpośredniej interakcji między zbierającym a osobą deponującą tekstylia (np. za pośrednictwem pojemników na odpady w mieście), wiadomość przekazana przez zbierającego jest ważna dla określenia zamiaru pozbywającego się. Takie informacje mogą być na przykład przekazywane na pojemniku do zbiórki poprzez określenie, które tekstylia należy w nim umieścić i jakie jest ich dalsze przeznaczenie.

Ponadto rozróżnienie między tym, czy tekstylia są klasyfikowane jako odpady, czy też nadają się do ponownego użycia, może opierać się na tym, czy zbiórka jest obsługiwana przez ludzi, czy też nie. Na przykład, tekstylia na Cyprze są uważane za odpady, gdy są wyrzucane do

---

[5] Definicja instalacji i urządzenia znajduje się w art. 3 pkt 6 i 42 ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.)

[6] Obecnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie procesu odzysku R10 (Dz.U. poz. 132) i rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz.U. poz. 796).

[7] https://www.eea.europa.eu/publications/management-of-used-and-waste-textiles

pojemników na odpady, jednak gdy są wymieniane między ludźmi lub przekazywane, nadal są uważane za produkty.

Wobec powyższego podjęto próbę ujednolicenia podejścia do tego zagadnienia poprzez nowelizację dyrektywy ramowej o odpadach[8].

W pierwotnym projekcie, opublikowanym w dniu 5 lipca 2023 r., Komisja Europejska zasugerowała, aby wszystkie zbierane selektywnie tekstylia były traktowane jako odpady (art 22d ust. 3). Państwa członkowskie zaproponowały, aby dodać ust. 3a w brzmieniu: „*Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 niniejszego artykułu używane wyroby włókiennicze, wyroby związane z branżą włókienniczą i produkty obuwnicze, które są bezpośrednio przekazywane przez użytkowników końcowych i bezpośrednio profesjonalnie oceniane jako nadające się do ponownego użycia w punkcie zbierania przez podmiot zajmujący się przygotowaniem do ponownego użycia lub podmioty gospodarki społecznej, nie powinny być uznawane za odpady w momencie zbiórki.*" (tłumaczenie robocze). Natomiast kwestie transgranicznego przemieszczania używanych tekstyliów mają być uregulowane w art. 22d ust. 7-10. Obecnie projekt zmian w dyrektywie jest na etapie negocjacji międzyinstytucjonalnych (tzw. trilogów).

Działania legislacyjne w Polsce, wymagane w związku z opisanymi powyżej zmianami dyrektywy ramowej o odpadach, zostaną podjęte, kiedy będzie znana ostateczna wersja tego aktu prawnego.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
2. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

[8] Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów (COM(2023) 420 final)